

عنوان مقاله:

ساختارشناسی ملاط های تاریخی در آرایه های معماری و اندود داخلی معبد صخره‌ای ورجووی مراغه، ایران

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش باستان سنجی، دوره 4، شماره 2 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

مهدی رازانی - استادیار، عضو هیئت‌علمی دانشکده هنرهای کاربردی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران

یاسر حمزوی - استادیار، عضو هیئت علمی دانشکده هنرهای کاربردی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران

خلاصه مقاله:

هدف این پژوهش آرایه شواهدی جدید مبنی بر استفاده از ملاط در آرایه های معماری و اندودهای بدنه داخلی معبد صخره ای ورجووی در دوره اسلامی است. معبد ورجووی از جمله بناهای با تاریخ نه چندان دقیق در پیش از اسلام و با الحاقاتی منسوب به دوره ایلخانی است که در نزدیکی قبرستان تاریخی روستای ورجووی در فاصله 6 کیلومتری جنوب شرقی شهرستان مراغه در استان آذربایجان شرقی واقع شده است. این معبد جزء مجموعه سازه های زیرزمینی است که در بستر سنگی کنده شده و دارای بخشهای مختلفی از لحاظ معماری در زیر روستای کنونی ورجووی است. تنها بخش معبد اصلی به واسطه تداوم استفاده در دوره اسلامی هیچگاه مدفون و پوشیده نشده است. مابقی این مجموعه بزرگ، همانکون در زیر لایه های خاک پوشیده شده است. تداوم استفاده از معبد، با تغییراتی در پلانها و همچنین آرایه های معماری در دوره های مختلف همراه بوده که از مظاهر آن حجاریهای روی بدنه و استفاده از نقوش و خطوط اسلامی، با آیات قرآنی و همچنین استفاده از آرایه های معماری در قالب ملاط بسیار سخت و مقاوم ساروج و دیگر ملاط های آهکی به همراه رنگدانه بوده است. با توجه به عدم شناسایی ترکیب و روش ساخت آرایه های معماری این بنا در گذشته، در این مقاله ساختارشناسی و معرفی آرایه های ساخته شده از ملاطهای بسیار سخت و فناورانه معبد ورجووی انجام شده است. از جمله سوالات این تحقیق عبارتند از اینکه: در کدام بخشهای معبد ورجووی از ملاط استفاده شده است ملاطهای استفاده شده از چه نوعی هستند و از چه ساختار و ساختمانی برخوردارند در همین راستا بر اساس مطالعات میدانی اقدام به نمونهبرداری از نواحی شناسایی شده و مشکوک به ملاط و بدنه سنگی گردید که با استفاده از آنالیزهای ساختارشناسی (پتروگرافی مقطع نازک-در شناسایی سنگ- XRF)، XRD اقدام به ارزیابی و مقایسه میان ملاط های بدنه و آرایه ها و بستر سنگی آن گرفته شد. نتایج حاصل از پژوهش گویای این مهم است که در اندود بدنه ها از ملاط گچ و آهک به همراه پرکننده پودر سنگ توف و خاکستر و همچنین الیاف گیاهی استفاده شده است و برای پوشش سطحی آرایه قطار بندی در فضای V6، از ملاط ساروج مهره خورده استفاده شده است.

کلمات کلیدی:

معماری صخره ای، معبد ورجووی، آرایه معماری، ملاط، پتروگرافی، XRD، XRF

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/898853>

